

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 50 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bérlegdíj. — Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Vollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitási cikkeik:

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

A „zürichi magyar egyesület”

működésének kimutatása az 1870/71-ik év második feléről.

Zürich, 1871 július 31-én.

Nyolcz éve már, hogy egyesületünk él és tör előre ezen jelszó alatt: „Hazádnak rendületlenül, légy hűve oh magyar!” Az egyesület a hazafias ébredés és fenntartása, honi viszonyaink figyelemmel kísérése és egymás segítése: önértékesen mondhatjuk el, hogy soha nem hiányzott ugyan ez egyesületből; de oly tömeges együttléte és zavartalan szívélyességben egy évet sem élünk még le, mint éppen e mostanát.

Hadd szóljanak a következő száraz, de örömdetes adatok: Egyesületünknek e félévben 69 rendes tagja volt. Ezek közül 25-ön a mérnöki szakosztályt; 14-en a tudományok egyetemének különböző ágait; 10-en a gépészeti szakosztályt; 10-en a szakosztályokra előkészítő tanfolyamot; 3-an az építészeti; 2-en a vegyészeti; 5-ön pedig a gazdasági tanfolyamot látogatták.

Gyűléseinket minden kéthétben egyszer, szombaton este, tartottuk; melyeken leginkább egyesületünk belső ügyeinek tárgyalni szoktunk. E félév folytán összesen 6 gyűlésünk volt, s bennök 43 ügy intéztetett el.

Leveleztünk a berlini, jenai, hallei és müncheni magyar egyesületekkel.

Segélyeztünk két átutazó s hozzánk folyamodó magyar hazafit; egyiket 22, a másikat 25 frankkal, mely összegekhez az együleti pénztár 5—5 frankot adott, míg a többi egyes tagok rakták össze.

Az Eötvös-szoborra is küldtünk 84 frankot.

Alkalmasint legnevezetesebb azonban egyesületünk életében azon tény, mely szerint dícsőült történetírónk Szalay Lászlónak emléket megörökítettük; az által, hogy azon ház falába, hol száműzetésének egy részét töltötte, és történelmi nagy munkájának nagy részét írta: egy fekete márvány táblát tettünk, ezen latin és magyar felirattal:

„Fatis atrocibus haec domus recipit fatigatum, Patria dum premitur, iusque, fides que lacet.”
„Száműzetése alatt 1850—51-ben e lakban írta nemzete történetét Szalay László.”
Kegyelete jeléül a zürichi magyar egyesület 1871 július 29-én.

Fel kell itt említenünk Vögeli tanár ur azon buzgó eljárását és szívességét, melylyel az ügy sikerülhetését nagyban segítette. Elismerést érdemel azon lelkesültség is, hogy a tagok a szükséges költséget 62 frank 40 centimot, alig néhány perc alatt összeadoktatták. A szép tett megjutalmazza maga magát kinek-kinek keblében.

Könyvtárunk leginkább az egyesület előtti és mostani tagjainak lelkes ajánlatai által 270 külön álló műig nőtte ki magát, mely 399 kötetben, két jókora szekrényt tölt meg. Van ezen felül 32 darab bekötött folyóirat és 23 darab röpiratunk; összesen tehát 454 külön könyv, mely szám a lefolyt évben 37 kötetnyi szaporodást mutat.

A „Kisfaludy” és „Történelmi társulat”-nak szintén pártoló tagjai vagyunk.

Ajándékok e félévben Dr. Barna Ignác, „Fogászat” című, és az „országgyűlési ifjuság” közlönyének, az „Újnémetek”-nek három füzetét kaptuk. Fogadják az adakozók ez alkalommal is köszönetünket.

Hírlapjaink is szép számmal álltak olvasó asztalainkon. Ezek nagyobb részt egyes szerkesztők, egyesületünk tagjai és barátaitól adtak. Szerkesztőtől jött: a „Magyar Újság”, „Magyar mérnök és építész egyesület közlönye”, s „Anyagi érdekeink.” Együleti tagok ajánlták az „Ellenőr”-t, „Bihar”-t, „Neue Zürcher Zeitung”-ot és „Tagblatt”-tot, „Figyelő”-t, „Üstökös”-t és „Gartenlaube”-t. Együleti pénzen hozattuk: a „Hon”-t, „Pesti Napló”-t, „Fővárosi Lapok”-at, „Ország-Világ”-ot, „Bolond Miská”-t és „Századok”-at. Összesen tehát 17 közlönyünk volt olvasásra. Egygyel több mint tavaly.

Fogadják hazafias köszönetünket mindazok, kik ez uton vitték előbb egyesületünk rendeltetésé felé.

Pénztárunk e 2-ik félévben mutat 552 frank bevételt, 498 frank kiadást. Vagyoni állás 117 frank. Alap-tőkének 52 frank 47 centimot tesz.

Bizottmányunk a legközelebbi félévben választás útján következőleg alakult meg: Elnök Kovács János, alelnök Steinitzer Ödön; jegyzők Herepei Gergely és Viski K. Bálint. Könyvtárnokok Szpák Lajos és Chorin Emil, pénztárnokok Balázs Miklós és Roth Pál, bizottmányi tag Lázár Elemér.

Gyűléseink végeztével mindig kedélyes és magyaros barátkozás kezdődött. — Dalok énekése, versek szavallása, zongorázás, hegedülés s pohár emelések mellett gyakran működött a dalárda is; sőt e félévben egy saját terdeségeinket nevetve gyógyítható írott élezcslap sem maradt el egy gyűlésről se.

Ezeket tartottuk szükségessé a hazai közönségnek tudtára hozni, miszerint lássék meg nem csak az, hogy élünk, hanem az is: hogyan élünk.

Együletünk mostani helyisége: Neuhof, Oberstrass; mely minden át utazó hazánkfa előtt mindenkor tárva nyitva van.

Knyvi a jelentés melyet Viski Bálint jegyző a zárt

gyűlésen előterjesztett. Nekem ezekhez csupán azon hozzáadásom van, hogy a fentebb érintett Szalay-emlék ügye erdélyi egyik komoly igyekezetű ifja Debrezeni József által lett megpendítve. — Szokás volt ugyanis az egyesületben ezelőtti évek leforgása alatt együttes kirándulásokat és mulatságokat tartani. — E végre a tagok minden hónapban 30 centim-ot raktak össze. A közelebb lefolyt félévben elmaradtak e mulatsági kirándulások s az így feleslegessé lett, és 30 frankig nőtt, összeg hova fordításáról volt szó. Felál a népes gyűlésen Debrezeni és indítványát — a Szalay lakó házában márvány táblával való megjelölését — oly lelkes beszéddel indokolta, hogy a hangos éljenzésben kitört taglársak rögtön még-e egyszer annyit adakoztak a szép cél még szebb kivételére.

Július 29-ik óta minden erre járó magyar megtekintheti az Unterstrasson 95. sz. a. levő egyszerű de izléses ház homlokzatán a fekete márvány táblát, melyen Szalay neve nagy aranyos betűkkel ragyog.

A házat le is fényképeztettük s lesz gondoskodva, hogy valamelyik magyar képes lapban bemutattassék a hazai közönségnek.

Az ünnepély, mely az emlék elhelyezését követte, egyszerű, de igen lélekemelő volt. A teremben, hova összegyűltünk, az elnöki szék felett két nemzeti zászló lobogott. A tagok közül igen sokan jelentek meg tetőtől talpig magyarba öltözve.

Több mint 60-an voltunk együtt. Először a dalárda éneklé el nemzeti „hymnunkat” oly szépen és meghatóan, hogy az ablakok és ajtók körül halomra gyűltek a mindenféle hallgatók. Aztán Viski Bálint lépett fel s tartott Szalay emlékeztető címűt olyan beszédet, mely méltán indította a jelen voltakat tapsviharra és hosszan tartó éljenzésre. Ecseltette a nagy történetírónak életét, gyermekségétől fogva, bujdosásán keresztül egészen sirjáig; kiemelve különösen azon időpontot, melyet 1850—51-ben e városban töltött s mely alatt híres történelmi művének legnagyobb részét írta. Végül elismerő szavakat mondott a nemzeti törekvésű ifjaknak, kik kegyeletes érzelmeiknek e tény által oly fényes bizonyítékát adták.

E beszédet követte ismét a dalárda által elénekelt „Szózat”, mely a jelen voltakra is oly lélekemelő hatást gyakorolt, hogy lassanként mindnyájan el kezdtünk énekelni, s a szent-hazát sokszorosan éltetve, bevégeztük a kegyeletnek e szép ünnepélyt.

A mi erre következett: ifjú emberek bucsúzása volt. — Megyünk, ki erre, ki arra; ezt leírni nem is kísérem meg.

Nyárádi Dénes.

Eszaki tenger.

Helgoland-sziget, július 25. 1871.

IV.

A tengerfény Helgolandnál gyakrabban és nagyobb mértékben jelentkezik, mint egyebütt, még pedig többnyire déli szél alkalmával, borult időben és szélcsend alkalmával, mikor tikkasztó meleg van. Ha az ember a vízbe itt minden vízirészecske egy tüzes szikrának látszik. Ez számtalan, szabad szemmel alig látható molluskakból (ázalag féreg) származik, melyek ha a vízben megrázódnak, szentjános bogár módjára világítanak. A körülcsólnakozás alkalmával szerencsés valék szemlélhetni e tüneményt én is. Már most csakugyan elhiheti a t. olvasó, hogy nem haragszom a tengerre, mert minden félelmes-sége mellett is sok szép és bámulatos oldala van. Megmondta a költő, hogy tég, csatázz, a mint adak az istenek!... a tenger is ezt dörög füleibe, ne félj és ne habozz tehát; ha egyeb nem lehetsz is, de legalább légy jó közkatona, s ne rettegj vissza sem a tenger, sem a sokszor zavaros közvélemény hullámainól! ha férfunak, s e mellett még hazafinak is mértél születni — ez a teendő, secundum non datur.

A fürdő közönség erősödéséről és táplálásáról jó konyhák által eléggé gondoskodva van; senki sem főz maga, hanem közasztalnál (table d'hôte) ebédel 7—8 fogást, s bor nélkül fizet 20—27 garast porosz pénz szerint, a mi itt nem mondható drágának, sőt szerintem olcsó, ha a körülményeknek utárgondolunk. Itt a Mosel és Rajna melléki, s főként bordeauxi borok szerepelnek, egy meszelynyi flakó ára 5 garastól felfelé minőség szerint; tokajt is láttam a borjegyzékben. Az első alkalommal az ugynevezett Conversationshaus-ban ebédeltem; három ropant hosszú asztal körül egy a kolozsvári vigardához hasonló nagy teremben ültünk 200—250-en. A társalgás élénben folyt, gyönyörű férfiak és nők voltak szemlélhetők, többnyire barnult, tengeri szél és tenger-víz által edzett arcokkal; másnap máshelyre mentem fel az Oberlandra, itt is voltunk 70—80-an, az egyik asztalfőn egy gyönyörű szőke hölgy pompázott a maga nagyon egyszerű öltözetében. Az asztal másik vége felé ültem, velem szemben a helybeli pap, egy ifjunak mondható tudós férfi, kinek külsője nem volt valami megnyerő, de annál vonzóbb, finom társalgása és gyönyörű beszéde; a német nyelvet még soha sem hallottam oly szépen hangzani, mint e pap ajkáról. A beszélgetés tárgya kezdetben a német-francia, s az 1866-beli porosz-osztrák háború volt, aztán a borokról folyt. A magyar borokról nem szóltak, néhány kivételével, valami dícső-

rőleg azt mondák, hogy nagy része nem állandó, s többben már belebuktak, mert minél tovább tartották, annál gyengébb és rosszabb lett, vannak azonban jók is, mint a ruszt, lokaji stb. Én bormester ugyan nem vagyok, nem szólhatok hozzá, találják ki mások ennek az okát. Csak annyit jegyzek meg, hogy jó volna, ha nálunk is valahára tisztán szűrnék, nem vizeznék a bort, s jól kezelnék, hogy a külföldi piacokon kapna nagy hitelt és hírnévre, a bor egyik főjövendőmi forrásunk lenne. Különben Berlinben, Hannoverában, Drezdában s máshol is láttam magyar borkereskedéseket; valamint magyar dohányt is, melynek nagy kelendőse van; ez is egyik nagy jövedelmi forrásunk lehetne, ha ügyesen neki állnánk s finomabb fajokat termeszténénk, mert a németnek nem terem dohánya, bora is csak nagyon kevés a Rajna vidéken; töröküzének híre pora sincs, buzát sem lehet sokat látni, inkább a rozstot tenyésztik.

Helgoland régebben Schleswig hercezséghez tartozott, 1807-ben az angolok kezét tették rá, hogy ez által az északi tengeren is biztosítsák uralmukat, azóta angol birtok. 1812-ben, mikor az angolokat elzárták volt az európai continenstől, e sziget volt főhelye a csempész-kereskedésnek. Ugy látszik, hogy régebben sokkal nagyobb kiterjedésű volt, a tenger folytonosan apaszja. Egy valaki azt állítja, hogy még 1—2 század alatt egészen elmossa a tenger. A németek szeretnék bármi áron megvásárolni e szigetet, de alig hiszem, hogy hozzáférjenek, az angol nem adja el azt, a mi je van, neki nincs szüksége pénzre, van elég.

Megbocsát a t. olvasó, hogy gondolataim éppen úgy hullámnak, mint a tenger, s teljes lehetetlen vala egyenes utat tartanom, majd tán lecsillapodom, s akkor irok röviden és nagyobb összefüggéssel; most legyen nekem megbocsátva!

A barometer emelkedni kezd, ha lehet holnap utnak indulok, s akkor örökre Isten veled vészrongált kis sziget, tenger álma, utazók reménye, állj még sokáig, hogy nyujthass éji nyughelyet a tengeri madarak sergeinek, melyek rajtak találnak menhelyet, midőn vihar bömböl és szánt a mélységek felett!

Korának egyik legnagyobb férfja, Kossuth régen elküldte szívből szakadt hangon: El a tengerre magyar!!! Azóta viharok zajlottak le és az ige még mindig a megtestesülésre. Ott van Fiume, mint kulcs a tengerhez, de hogy Magyarország a tengerre léphessék, s hogy ott a versenyt kiállhassa, általános miveltséget, virágzó nemzeti ipart és kereskedelmet kell hogy teremtsen haladéki nélkül, így előtűnik megnyit kelet tündérvilága. Tehát először is miveltség, másodszor is miveltség s harmadszor is miveltség!

Dersi József.

A romániai válság

ügyében az új postával érkezett híreket a következőkben állítjuk egybe:

Károly fejedelem, mint bukaresti levelezőnk is jelenti, szentesíté a törvényt, mely Romániát a Strousberg-féle rumén vasutak kötvényei után fizetendő kamattól feloldja, s ezzel elhagyta Bukarestet, egy klastromba vonult vissza, hogy ott uralkodói gondjából kiépüljön.

A fejedelem e ténye által a válság tetőpontját érte el. A Strousberg iránti barátságos lapok azt állítják, hogy Strousberg még az utolsó órákban is közvetítő indítvánnyal lépett elő s nevezetesen azt ajánlotta volna, hogy a rumén kormány által kiküldött mérnökök felügyelete alatt kész kiépíttetni a még hiányzó vonalokat, ezen kívül kész sajátjából 2 1/2 millió tallért fizetni, ha a bukaresti kormány teljesíti kötelezettségét s elvállalja a vasútkötvények szelvényeinek kifizetését. Kétséges, hogy vajjon megtörtént-e ezen ajánlat, de ha meg is történt volna, az kétségtelen, hogy nem volt sikere, mert Károly fejedelem szentesíté a kamara törv.-javaslatát.

Károly fejedelem helyzete ez ügyben rendkívül kényes volt. Strousberg a fejedelem honfitársa, s a rumén vasutak egyéb főengedményesei, mint az uesti herceg, Ratibor herceg a porosz főnemesség tagjai. Másrészt a rumén nemzet, rendkívüli őszhangzat és egyértelműséggel követelte Strousberg kötvényeinek visszautasítását, mert azt állítják, hogy a vasutak példátlanul rosszul vannak építve, s Strousberg meg porosz engedélytársai ez ügyben reá akarták szedni a rumén országgyűlést.

E vázlatokból is kitűnik Károly fejedelem helyzetének nehézsége. Ha saját népe óhaját utasítja vissza, az ország előtt úgy áll, mintha porosz honfitársainak javára károsítaná saját országát. Ha meg a román óhaját nem utasítja vissza, kiteszi magát az európai diplomácia közbelépésének, miután a román vasuti kötvények külföldi s főleg német részvényesek kezében vannak, s különösen Bismarck ez ügyben már oly annyira belebonyolódott, hogy kétkedni sem lehet, hogy a német kormány, bármily formában, ez ügyre nézve tettelegesen is érvényesíti befolyását.

Berlinből az hírelt, hogy Bismarck hg. felszólította volna a portát, hogy felséguri jogánál fogva szállja meg Romániát, s executio útján követelje tőle az elvállalt szerződés megtartását. E hír azonban még megerősí-

tésre vár. Más részről még az hírlik, hogy e tárgyban európai választott bíróság ülne össze, s a bírói tisztre a belga király lenne kiszemelve. Ez a hír is azonban még kétséges.

Az aggodalom, hogy e kérdés nagy bonyodalmakra, s nevezetesen a keleti löporos hordók felrobbantására vezethetne, e pillanatban még alaptalannak látszik. Ausztria-Magyarország ugyanis a tárgyban Bismarck pártját fogja, s kétkedni sem lehet, hogy Oroszország is hasonló értelemben jár el. Balvégzetű emlékeztetés, hogy a mexicói francia hadjárat hason eset, a Jeckerügy miatt történt, Mexicó nem akarván teljesíteni a francia löképezések irányában elvállalt kötelezettségeket. „P. N.”

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Bécs. Minisztertanács tartott a császár elnöklete alatt, Clam-Martinicz és Rieger részt vettek. A csehek nem választanak a Reichsrathba. Hohenwart kötelezte magát arra, hogy a kiegyezés föltételeit a birodalmi tanács elébe terjeszti.

Flórencz. Örömmel fogadják a hírt, hogy Remusat lett a francia külügyér, jóakaró barátja ö. Itáliának.

Szt-Pétervár. Orvosok küldtek a Zambow, Jaroslaw és Olonecz kormányzó-ságokba, hol a cholera inkább terjed.

Ischl. Vilmos császár 12-én érkezik ide. Nagyszerű előkészületek a császári villában, roppant sok idegen érkezik.

Konstantinápoly. Kurdistanban a felkelők 100 falut égettek le, vezéreik közt van egy császári baba is.

Legújabb táviratok.

Páris, aug. 7. Az orleanisták és legitimisták elhatározták, hogy várni fognak, míg a párisi gróf Thiers-től a végrehajtó hatalom főnökségét örökölheti. — Hírszerint az algiri hadsereg parancsnokává Faidherbe tábornok nevezetett ki.

Bécs, aug. 7. Az „Oest. Jour.” mondja: A császár Rieger, Prazak és Clam-Martinicz urakat nem együtt, hanem egyenkint fogadta kihallgatáson, mert ők nem mint küldöttség, hanem mint bizalmi férfiak jelentek meg.

Róma, aug. 7. Thiers egy Antonellihez intézett külön jegyzékben közölte vele, hogy a pápai függetlenség ügyében minő diplomatiai tárgyalások indítottak meg. Az Olaszországgal kiegyezésére hajló párt folyton nagyobbodik. Msgr. Merode is e párthoz csatlakozott.

London, aug. 7. A „Standard” jelenti: A keleten eshetőleg beállható bonyodalmakkal szemben a touloni kikötőbe 3 francia vért s hajó állt készen az indulásra. — A „Times” jelenti, hogy a felsőház el fogja vetni a választási billt.

Versailles, aug. 7. A Thiersnek adott felhatalmazás meghosszabbítására nézve még mindig nem sikerült egyezményt létrehozni, de hírszerint a balközép szándékoznak az idevonatkozó indítványt még e héten beterjeszteni.

Forradalmi összeesküvés Oroszországban.

Még föl sem ocsudott jóformán Európa nyugati része azon ijedségből, melyet a párisi események s az ez alkalommal napfényre jött tervai a nemzetközi munkásegyletnek idéztek elő s már új összeesküvéseknek, forradalmi mozgalmaknak jöttek nyomára keleten. Az orosz lapok egy idő óta tele vannak titokteljes leleplezésekkel, melyek kétségtelen tanúságot tesznek arról, hogy forr a despotismus classicus országa is, forr, mint teüger. Hozzá vagyunk ugyan szokva, hogy a hírhedt orosz politikai rendszert láthatatlan erő már évek óta meggingatják, de olyan nagymérvű s fenyegető viharról, melynek szele most riasztotta föl a hatalom embereit éber álmaikból, nem volt fogalmunk.

Azon nevezetes reformok, melyeket az orosz kormánynak okvetetlen foganatba kellett venni s melyek a birodalom belső szervezetét gyökeresen átalakították s új alapra fektették, mint a jobbágyok felszabadítása, a népnevelés felkarolása s a közmivelődés előmozdítása nem hogy kielégítették volna az elégtellen s jobb sors után áhítózó népesség vágyait, sőt inkább fölnyitva a tájékozatlanabbaknak a türelmesebbnek is szemeit, újabb s radicalisabb reformokra adtak alkalmat. A mint egyszerű eltűnt a vas kéz, melynek sulyát és hideg érintését borzalommal tapasztalta minden perczben minden orosz, föllegett s oly móhon szivta be a szabadság üdítő és pezsdítő levegőjét, hogy egyszerre akarta létesíteni mindazt, a mi nyugati Európában s ennek is csak szerencsésebb országaiban nagy küzdelmek árán hosszú idő lefolyása után létesült. A mi egyedül lett volna képes helyes

irányt adni a rohamosan megindult mozgalmaknak: a teljes szabadság hiányzott. A sajtó csak félig-meddig volt szabad; az egyesülési és gyűlékezési jog pedig éppen meg volt tagadva. Nem lévén tehát tér és alkalom, a hol a felmerült bonyodalmak kérdések békés és okoszerű megoldása discussio útján lehetséges lett volna, nem maradt egyéb hátra, mint titkos társulatokat alakítani s ezek által kísérelni meg kéz alatt kivinni azt, a mit nyilván nem volt szabad még csak meg is pendíteni.

A titkos társulatoknak roppant elterjedését hozta napfényre, a Netschajewaffaire, a melz most van folyamatban a pétervári törvényszék előtt s a mely itt még nagyobb zajt ütött, mint a Tichborne-affaire Londonban. A színhely, hol Genf a forradalmi propaganda főhadiszállása, hol Moszkva, a zán Bukurest és Sz.-Pétervár. A vádlottak száma 87, mondj nyolczvanhét, kik közül 36-ot a rendőrség már kézre kerített s a törvényszéknek átszolgáltatott. Tizenegy terjedelmes vádirat van a bíróság elé terjesztve. S a mi még szörnyűbb színezetet ad az egész dolognak az, hogy a szóban forgó társulat szoros összeköttetésben van a rettegett nemzetközi munkásegylettel. Az összeesküvők vallomása után itélve pedig a socialisticus czízatok mellett egyik főfeladata lett volna a társulatnak több magas állású egyén meggyilkolása.

Figyelemreméltó azon körülmény, hogy az összeesküvésben igen sok nő vett részt, pedig magasrangúak is, így p. o. az első vádirat egy ezredes nejről tesz említést. A nők oly tevékenyen működtek, hogy a kormány figyelmét először ők vonták magokra. Oroszország női vetekednek a párisi commune matronáival.

Az első lépések a kormány részéről a messze elágazó összeesküvés fölfedezésére már 1869. febr. és márcziusban történtek meg, mikor a szt-pétervári egyetemi fiatalság, különösen a medicusok és technicusok zajongani, gyűlésezni kezdtek. A fiatalság engedélyért folyamodott, hogy segélyegyletet alapíthasson szegénysorsu tanulók számára. Csak hogy mindenki tudta, hogy az ezen ürügy alatt s ezen állítólagos célra begyűlt pénz egy összeesküvés előmozdítására van szánva. A rendőrség éber figyelemmel kísérte a dolgok menetét s megbizonyosodván arról, a mit eddig csak sejtett, tüzetesen tudósította az illető hatóságot a történetükről s a történetükről. A hatóság pedig kellek levén informálva, a segélyezést szigorúan betiltotta. A fiatalság engedett s a forrongásnak vége lön. Ugyanekkor egy bizonyos Sergius Netschajew, ki szoros összeköttetésben állt az egyetemi fiatalsággal, hirtelen elhagyta Oroszországot. Ugyanekkor tünt el Vladimir Orlov is, egy lelkes fia. — Kevéssel ezután egy proclamatio került a rendőrség kezébe, a mely az orosz néphez volt intézve. „Ezen proclamatio fölfedezése — hogy Lioubimow, a szent-pétervári törvényszék elnökének szavaival éljünk — nem vezetett egyenesen a szervezett titkos társulat fölfedezésére, hanem kétségen kívül helyezte azt, hogy bizonyos egyéneket éber figyelemmel kell kísérni, kik különös magaviseletök által mar eddig is gyanus színben tűntek

fel a rendőrség előtt.“ A legfőbb itélőszék a kapott információk alapján jónak találta házmotozást rendelni el Ouspeusky Péternél, ki bensőbb viszonyban állt Tcherkessow herczeggel.

Ugyanekkor magát Tcherkessow herczegét is nagyon kutatta az orosz rendőrség. A házmotozás eredménye az volt, hogy a kormány nyomába jutott az ügyesen szőtt összeesküvésnek. Egy kanapé és egy karszék béléseben nagymennyiségű okmányra találtak. Hivatalos alakban kiállított iratok és könyvek két bélyeggel voltak ellátva, melyeknek közepén egy baltaforma rajzolat diszlett a köv. körirattal: „a nép igazságszolgáltatása febr. 19. 1870.“ A proklamatiokon ugyancsak a balta körül ilyen fölirat volt olvasható: „az egyetemes forradalmi unio orosz osztálya.“

A házkutatás után nem sokkal egy bizonyos Ivanow Iván hullája is előkerült s pedig olyan állapotban, hogy minden kétségen kívül állt, hogy itt gyilkosságnak kellett történni. Ivanow tanuló volt, kinek meggyilkolása további nyomozást provokált s jelentékeny letartóztatásokra adott alkalmat. Kiderült, hogy a főbűnös, a ki a gyilkosságot elkövette, nem más, mint Sergius Netschajew (kiről említettük, hogy a segélyegylet ügyének megbukása után egyszerre csak elpárolgott) s a bűntársak: Ouspeusky neme, Alexius Kutsnezow, egy kereskedő fia, Iván Pryshkow, egy collegium jegyzője és Nicolajew moszkvai polgár. A letartóztatás után következett a vallomás. A titkoszerű Netschajew még eddig nem került kézre s bűntársai közül is többen úgy elrejtőztek, hogy a rendőrség minden igyekezete dacára se tudja őket fölfedezni.

Említésre méltó még az is, hogy a vádlottak között a hadsereg tisztjei közül is sokan szerepelnek.

Az egész affaire különben arról tesz bizonyosságot, hogy az orosz társadalom minden osztálya elégtlenül az autocraticus bureaucratia gazdálkodásával s ha a kormány nem siet eleget tenni a kor kívánalmainak, a következményekért, melyek bizonyára részthozok lesznek, ő lesz felelős. (G.—C.)

KÜLFÖLDI HIREK.

A „Presse“-nek távirják Párisból, hogy Polignyban a pályaudvar közelében felakasztottak egy porosz katonát; az őráratra rálöttek; erre a porosz lovasság rálőtt a népre, s 20 polgárt megsebesített, köztük 8-at vesztélyesen.

Dublin, aug 7. Tegnap délután az amnesziát nyert feniek meetinget akartak tartani, a rendőrség tilalma dacára; erre utcai zendülés volt, a rendőrség használta fegyverét. Több száz ember megsebesült.

A párisi gróf és grófnő Párisba utaztak. A felsőház a hadsereg-rendező tvjavaslatot harmadik olvasásban elfogadta.

Az angol alsóház ülésében a bizottság a választási javaslatot minden olvasásban elfogadta; a harmadik olvasás hétlön volt az alsóházban.

Ama hírek, mintha Olaszország és a vatikán között közvetítési kísérletek történtek volna, alaptalanok.

Thiers hatalmának meghosszabbítására nézve ez ideig semmi határozott megállapodás nem történt s maga Thiers a leghevesebben ellenzi e lépést, mint a mely számtalan nehézségeket támasztana, s ezért általános a meggyőződés, miszerint a nemzetgyűlés szűnőidőre távozik a nélkül, hogy e tárgyban valami intézkedést tenne.

A franciaia gyakorló hajóraj Algirből Toulonba indult, hogy előkészületeket tegyen kéthónapi utazásra. Az első osztály Levantéba induland, s a második a marokkói part körül fog cirkálni.

A „Journal Officiel“ most Mac-Mahon egy jeleutását teszi közzé a versaillesi hadseregnek hadműveleteiről Páris ostroma alkalmával, illetőleg ápril 11-től május 28-ig. Ezen idő alatt a hadsereg elvesztett 83 tiszte, 794 embert megsebesített 430 tisztt és 6024 ember, hiányzik 183 ember. Az insurgensek részéről elfogott 25,000 ember, elvettett tőlük 1509 ágyú és több mind 400,000 fegyver.

Az olasz hadügyminiszter erőiesen hozzáfogott a vidéki tartalék felállításához. Egyelőre csak kereteket fog felállítani, mit nagyon elősegít az, hogy számos tiszt jelentkezett az azokban felvételre. Egy bizottság a kérévényezők folyamodványai felett a felvételt illetőleg gyorsan fog intézkedni és határozni.

Arany trón IX. nagy Pius számára. Rómában egy bizottság alakult, melynek célja az egész föld kerekéségén gyűjtést rendezni egy arany trón készítése végett a vatikáni „fogoly“ számára.

Az olasz külügyminiszter, Visconti Venosta, értesítette a külhatalmakat, hogy a pápai nuncziatusok által láttamozott utleveleket és más okiratokat nem ismeri többé el.

Ischlben nagyszerű előkészületek tétetnek 12-re, midőn a két császár oda megérkezik. Vilmos császár egy egész napot fog Ischlben tölteni. Sok idegent várnak.

Mint Madridból 2-ről jelentik, az „Internationale“-nak négy ügynöke érkezett Barcelonába. Hírszerint azok bőven el vannak látva pénzzel, zavarok előidézésére végett.

UJDONSÁGOK.

A légszuszvilágításnak a színházba leendő bevezetése módjára nézve tegnap történt végleges megállapodás. Elhatározottat általában, hogy ez az újabb módozat szerint történjék, s e szerint a háttéri pályhó-közönségre nézve alkalmatlan közép csillár helyett felső ugynevezett „szolár“ világítás alkalmaztassék. Ezen kívül lesznek a nézőtér oldalán karos lámpák és pedig alól három, fennebb két legfelül pedig egy lángnak. A szinpad szintén újabb mód szerint, csupán felsővilágítással lesz ellátva.

Lónyai Menyhért közös pénzügyminisrtér Ő Felsege grófi rangra emelte.

Vasuti kéjvonat Kolozsvárról Magyar Váradra és Pestre. Biasini gyorsutazási igazgatósága kéjvonatot rendez, mely aug. 19-kén délelőtt 9 óra 28 perczkor indul s Szent-István napján reggeli 4 órakor

érkezik Pestre. A résztvevők nemcsak az első magyar király emlékére ez idén rendkívüli fényvel rendezendő ünnepélyeket, hanem az összes fővárosi nevezetességeket is megtekinthetik és élvezhetik. A feltételeket és árakat mai hirdetési rovatunk tartalmazza, melyre még csak az a megjegyzendő, hogy a bejelentéseknek legalább 48 órával az visszavonhatatlan elindulás előtt meg kell tétetniük, miután a határozott számú jegyek elkelével a jegykiadás meg fog szüneteltetni.

Borzasztó menykőhullás. A „Herm. Ztg.“ írja. Aug. 5-én d. e. 11—12 óra közt borzasztó vihar dühöngött N.-Szeben felett. A villám három helyen lecsapott. Egyik a szerkesztőség mellett ház kéménye mellett több lányira leverte a fedélzetet s a falon, a vizcsatorna mellett tört a padozat alá. Egy másik villamsugár a Bachner-féle szeszgyár lisztraktrájában gyújtott, de hamar elolták a tüzet; a harmadik menykő a kén-savgyárba látogatott be de nem sok kárt okozott. Az ágostaiak templomának nagy tornáryára is lecsapott a menykő, hanem itt a villámfogó sodronyára akadt. A nagy piacon egy fiatal embernek kezéből kihullott a nyitott esernyő, a mellette lecsapott villám szele érinté karját. Az indóház kovács műhelye előtt ugyan délelőtt egy várandós asszonyt ért halálosan, ki ép ebédet vitt a műhelyben dolgozó férjének, 10 percz alatt 12 menykőcsapást lehetett hallani.

A mulgu földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter ur f. é. június 30-án 6766 sz. alatt megküldte a budapesti kereskedelmi és iparkamarának azon áruk mustráit és árjegyzékét, a melyek a Portugalhoz tartozó afrikai gyarmatokból megszerezhetők s a melyek Benguela-, Loanda- és Mesamedes-gyapjúból, st.-thomei és parai Caeashból, Benguela-, Capo-, Verde-, Angola- és St.-thomén kavéból, benguellai Capalgumból, benguellai, loandai, capo-veraei Oricellamohból, dei-i magyarbóól, dei-i recinus magból, Angola és Bistran-viaszból, Angola-Copal- és sarga gummból állanak. Erről az érdekelték oly megjegyzéseit, értesítették, hogy miután a mustrák csekély mennyiségű miatt fel nem osztíhatók, a budapesti kereskedelmi és iparkamara helyiségében Pesten, Loydepület (2. emelet) naponta 9 órától d. e. 2 óráig d. u. megtekinthetők. A kolozsvári keresk. és igarkamarától.

Az erdélyi összes középtanodák igazgatóihoz. Fogadják az erdélyi összes középtanodák igazgatói, kik tanügyi művem számára az utolsó évtízről szóló statisztikai adatokat nekem megküldeni szieskedtek, nyílt köszönetem. A brassói ágostai hitvallású főgymnasium s a nagy-enyedi ev. ref. collegium igazgatóit ismételve bátorodom felkérni a betöltés végett hozzájuk juttatott rovatost táblázatok megküldésére. Tisztelettel maradván, sat. Kolozsvárt, 1871. augusztus 4-kén Mátrai Ernő.

Távíratí tudósítás a bécsi börszéről. Aug. 8-ról: 5% Metalliques 59.50. 5% Nemzeti kölcsön 69.50. 1860-diki államkölcsön 103.40. Bank-részvények 767. Hitelrészvények 287.10. London 121.80. Ezüst 121.—. Cs. kir. arany 5.81. Napoleon-dor 9.70 1/2.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80.20. Temesi 78.50. Erdélyi 76.75. Horv.-Slavon 86.25.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

KÉJVONAT

Kolozsvárról Pestre!

tetemesen leszállított árban!!

Minekutánna fenséges **koronás királyunk**, az egész nemzet által szeretve tisztelt főséges nejével a **királynővel Budán a Szent-István ünnepi körmenethen először vesznek részt**, és ezen alkalommal a **magyar királyi testőrség új diszöltönyét először fogja használni**, z okból ez ünnepély disze és fénye rendkívüli lesz, azért alólirt igazgatóság

folyó évi augusztus 19-kén reggeli 9 és fél órakor egy sebes kéjvonatot fog Kolozsvárról Nagy-Váradra, Pestre és vissza rendezni, még pedig visszavonhatatlanul,

akár kevés, akár sok útas jelentkezék, — a megérkezés Pestre 20-kán reggeli 4—5 óra között történik, a visszaindulás kinek-kinek saját tetszésétől függ és 26-káig kizárólag bármely személy- és vegyesvonattal visszaúthazhatni.

A programot holnap közöljük, csak azon egy kérésünk van a t. cz. résztvevni óhajtó közönséghez, hogy alólirt igazgatóságot, a ki az egész felelősséget magára vállalta, legalább folyó hó 17-kéig értesíteni sziveskedjenek, úgyszintén a vidéki t. cz. útasok kéretnek a helyek árát posta úján jóelőre beküldeni, hogy 17-kéig azt megkaphassuk, (a jegyeket bejövetelekkel veendik által) mert az útasok száma határozott levén,

ha a kellő szám betelik, több útas fel nem vétetik semmi szín alatt.

Ezen kéjvonathoz Kolozsváron kívül még Bánffy-Hunyadon is fel lehet ülni következők árak szerint:

II. hely Kolozsvárról Pestre s vissza — 22 ft.

„ B.-Hunyadtól „ — 20 ft.

„ Kolozsvárról N.-Váradra és vissza — 8 ft. 60 kr.

III. hely Kolozsvárról Pestre s vissza — 15 ft.

„ B.-Hunyadtól „ — 13 ft. 50 kr.

„ Kolozsvárról N.-Váradra és vissza — 6 ft.

Ujból is figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy ezen kéjvonat visszavonhatatlanul a fennirt napon és órában indulni fog, s ellenkez őt írók és beszélőknek kérjük hitelt nem adni. Minden e tárgyban tett tudakozásokat, úgy pénzküldeményeket bérmentesen kérjük kibédy Biasini Domokos czime alatt Kolozsvárra küldeni. Kelt Kolozsvárt, augusztus 7-én 1871.

Biasini gyorsutazási intézete igazgatósága.